

Hrabě Nostic

„Non piú andrai“, a také dirigoval první provedení své *Symfonie D dur* (KV 504). Ta sice vznikla ve Vídni v prosinci 1786, ale již s vědomím toho, že bude premiérována v Praze. Proto byla také později označována jako „Pražská“. F. X. Němeček se v životopise z roku 1798 zmiňuje o tom, že symfonie „je napořád zamilovanou skladbou pražského obecnstva, ačkoli ji už slyšelo snad stokrát“.

Dnešní barokní fasáda kostela je výsledkem přestavby z poloviny 18. století. Uvnitř je hlavní oltář namalovaný na zdi od Josefa Hagera (1773) s obrazem sv. Šimona a Judy od Václava Vavřince Reinerera (1731). Kostel je již osvěcen a v současnosti slouží ke společenským a koncertním účelům. Za zmínku stojí i skutečnost, že s rozvojem nemocnice U Milosrdných byli v 18. století spjati také zednáři, kteří považovali dobročinnost za nutnou součást svého projektu. Na varhany si Mozart zahrál také ve strahovském kostele Nanebevzetí Panny Marie, o němž bude pojednáno v zastavení č. 9.

Nejvýznamnější Mozartovou koncertní produkcí během první návštěvy Prahy byla však bezpochyby jeho vlastní hudební akademie, uspořádaná na jeho počest dne 19. ledna 1787 v **Nosticově divadle**. Umělec během ní zahrál na klavír tři své fantazie, z nichž jedna byla na tehdy oblíbené téma z *Figarovy svatby*

Zastavení č. 5

dům U Tří zlatých lvů (U Skořepů), Martinská č. 420/1; dům U Zlatého anděla, Celetná č. 588/29

Od Clam-Gallasova paláce se vydáme opět nejlépe pěšky k dalšímu místu, kde Mozart pobýval v rámci svých pražských návštěv. Jedná se především o dům U Tří zlatých lvů, významný pro nás tím, že v něm Mozart bydlel na podzim roku 1787 při své druhé návštěvě Prahy. Pokračujeme-li Husovou ulicí dále směrem na Perštýn, projdeme kolem kostela sv. Jiljí a těsně před ulicí Na Perštýně, která míří k Národní třídě, zahneme vlevo do ulice Skořepka. Její jméno je odvozeno od domu U Skořepů čp. 420, který v první polovině 16. století patřil Vítu Skořepovi. Tento původně gotický dům na nároží Uhelného trhu a Skořepky nechal zmíněný měšťan přestavět v renesančním stylu. Na konci 17. století jej vlastnil kameník Jan Křtitel Allio z Löwenthalu, který jej v duchu doby přestavěl barokně. Na průčelí zasadil domovní znamení tří lvů a k domu připojil ještě část sousedního domu U Křížku čp. 419, což je část dnešního domu bez podloubí.

Je známo, že podruhé přijel Mozart do Prahy opět v doprovodu své manželky 4. října 1787, aby zde dokončil a nastudoval novou operu o dvou dějstvích *Il dissoluto punito o sia Il Don Giovanni – Potrestaný prostopášník aneb Don Giovanni*. Velkou část druhého jednání neměl při příjezdu do Prahy hotovou a chybělo mu i celé finále opery. Není tedy divu, že období příprav, nastudovávání rolí se zpěváky a dokončení partitury muselo být velmi hektické a vyčerpávající. Jak jsme již řekli, Mozart tehdy bydlel nedaleko Nosticova divadla – v apartmá domu U Tří zlatých lvů, které pro něj najalo ředitelství opery. Libretista nové opery Lorenzo da Ponte byl ubytován hned naproti v domě Platýz č. 416/11. Traduje se, že spolu oba kolegové komunikovali otevřeným oknem přes dvůr. Pokud chtěl mít Mozart úplný klid na komponování, pracoval zřejmě na Bertramce.

Dům U Tří zlatých lvů prošel od doby Mozartova pobytu dalšími úpravami, ale návštěvu významného skladatele připomíná pamětní deska na fasádě z počátku

Dům U Tří zlatých lvů

19. století a reliéf W. A. Mozarta od Taťány Konstantinové-Amortové v oné části domu, která směřuje ze Skořepky vpravo do Martinské ulice. V současné době je přízemí celého domu z ulice Skořepka upraveno do podoby restaurace Wolfgang.

Při svém druhém pobytu v Praze na podzim roku 1787, který měl ráz převážně pracovní a méně už společenský, se Mozart jistě potřeboval i rozptýlit a pobavit. V blízkosti domu U Tří zlatých lvů na okraji Uhelného trhu, kde tehdy bydlel, bývaly vyhlášené staroměstské pivnice a kavárny, které skladatel s největší pravděpodobností navštěvoval cestou na zkoušky do divadla a zpět, mimo jiné proto, aby si

Dům U Zlatého anděla

v nich zahrál svůj oblíbený a tehdy módní kulečník. Byla to zejména dnes už neexistující pivnice U Šturmů a také kavárna U Modrého hroznu u Stavovského divadla (na rohu Rytířské a Havířské ulice), kterou nejdříve hojně navštěvovali herci i diváci Divadla v Kotcích a později (po ukončení činnosti tohoto divadla v roce 1783) byla údajně dokonce propojena chodbou přímo s Nosticovým divadlem. Traduje se, že Mozart chodíval i do tehdy velmi oblíbené staroměstské Nové hospody v Celetné ulici č. 588/29, v roce 1814 přejmenované na hotel U Zlatého anděla. Dnes na této adrese najdeme hotel Barceló, nicméně historický název stále připomíná plastika zlatého anděla zasazená nad vchodem. Vypráví se, že v tomto hostinci Mozarta nadchl známý pražský harfeník Josef Häusler zvaný Copánek svou hrou a především svými variacemi z *Figarovy svatby* natolik, že mu skladatel věnoval hudební téma (*Andante d moll*), aby na ně mohl dotyčný muzikant dále improvizovat. Historika

Pražský harfeník Josef Häusler zvaný Copánek

má patrně reálný základ – zaznamenal ji druhý manžel Konstace Mozartové, dánský diplomat Georg Nicolaus von Nissen, na základě vyprávění své ženy. Dala patrně podnět i k výtvarnému zachycení tohoto harfeníka, který byl v Praze vídán ještě mnoho let po Mozartově smrti a stal se součástí další z mozarovských legend.

Vypráví se, že pokud netrávil své večery v úzké společnosti na Bertramce, chodil s oblibou do „špitálské hospody“ v Templové uličce na Starém Městě pražském, kde se prý bavil v kruhu svých přátel a ctitelů dlouho do noci, holdoval zde kulečníku, údajně též kartám, českému pivu a moravským vínům. Pražané také dotyčným hostinci až do roku 1911, kdy byl zbořen, říkali U Mozartova sklepa. Tento vinný sklep byl v domě u špitálu sv. Pavla, zřízeného už roku 1663. Název Templové uličky je doložen už v době kolem roku 1400 a odvozuje se od řádu templářů, kteří prý pobývali v domě čp. 589 (dnes Celetná č. 29), zvaném V Templu.

Zastavení č. 6

Stavovské divadlo, Železná ulice č. 540/11

Jak už jsme uvedli v předchozím zastavení, Mozartovo přechodné bydliště na Uhelném trhu bylo velmi blízko od skladatelova nejdůležitějšího „pracoviště“, kterým bylo Stavovské divadlo. Za časů Mozartova působení v Praze se však ještě nazývalo Nosticovo divadlo.

Mozart k němu ze Skořepky chodil pravděpodobně pěšky. I my se k němu vydáme velmi jednoduše z Uhelného trhu Rytířskou ulicí přímo k Ovocnému trhu, k němuž je obrácen zadní trakt divadla. Vlevo od hlavního vchodu, nad kterým latinský nápis *Patriae et Musis* (Vlasti a Múzám) hlásá vlastenecké zaměření divadla, vede Železná ulice směrem ke Staroměstskému náměstí, vpravo ulice Havířská. K průčelí klasicistní budovy divadla, spjatého s úspěchy Mozartových oper, dojdeme pohodlnou chůzí zhruba za pět minut. Divadlo se rozhodl zřídit na své náklady a na svém pozemku – a dodejme také, že se souhlasem císaře Josefa II., který přes nejrůznější tlaky a protesty nařídil vydat povolení ke stavbě – nejvyšší český purkrabí a prezident zemského gubernia hrabě František Antonín Nostic-Rieneck v roce 1781. Během dvou let budovu postavil v klasicistním slohu architekt Antonín Haffenecker, který pro hraběte pracoval již dříve. Nepřehlédnutelným rysem architektonicky výstavní budovy je dynamicky pojaté průčelí do Rytířské ulice, které jako by naznačovalo architektovu zálibu v barokním stylu. Stavba byla zasazena do nejživějšího centra tehdejší Prahy (nezapomeňme, že zde tehdy bylo jedno tržiště vedle druhého), poblíž do té doby nejvýznamnějšího divadla v takzvaných Kotcích v Rytířské ulici. Nutno dodat, že slavnostním otevřením Hraběcího Nosticova národního divadla v dubnu 1783 padesátiletá éra Divadla v Kotcích skončila.

Hrabě Nostic byl český šlechtic lužického původu s vlasteneckým cítěním, který si přál v divadle provozovat německou činohru i operu, ale občas připustil i produkci českou. První původní českou hrou uvedenou na této scéně bylo historické drama se zpěvy *Břetislav a Jitka* od obrozenského autora Václava Tháma, zaznělo zde